

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Cesta ke čtenářské gramotnosti : znalost konvencí tištěného textu u dětí předškolního věku = Route to literacy : knowledge of concepts about print by children of preschool age / Peter Gavora -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 70, č. 2 (2020), s. 157-178.

Příspěvek představuje průběh a výsledky výzkumu, jehož cílem bylo zjistit, jaká je úroveň znalosti konvencí tištěného textu u českých dětí v předškolním věku (n = 142) a kterými faktory je tato úroveň podmíněna. Výzkumným nástrojem byl test vyvinutý M. M. Clayovou, který zjišťoval znalost 19 prvků tištěného textu. Druhým výzkumným nástrojem byl dotazník, v němž rodiče dětí popisovali gramotnostní prostředí domova. Podle očekávání výkon dětí v testu stoupal s věkem a zároveň se s věkem také zmenšovaly rozdíly mezi dětmi. Děti dosahovaly nejlepších výsledků v položkách, jež se týkaly chápání textu jako nositele příběhu, obálky knihy, identifikace velkého písmena a směru čtení.

čtenářská gramotnost ; výkonnost ; text ; předškolní dítě ; věk ; kniha ; dotazník ; test ; rodiče ; výsledek výzkumu ; práce s textem ; Clay, Marie M., ; Clay, Marie M., ; konvence tištěného textu

<http://katalog.npmk.cz/documents/518987>

2.

Connectivism in phenomenological-pragmatist tradition = Konektivismus ve fenomenologicko-pragmatistické tradici / Michal Černý -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: E-pedagogium : nezávislý odborný časopis pro interdisciplinární výzkum v pedagogice, s ohledem na pedagogiku, speciální pedagogiku a didaktiky oborů -- ISSN 1213-7758 -- Roč. [20], č. 2 (2020), s. 7-24.

Seznámení s teorií vzdělávání Georga Siemense, konektivismem (connectivism) - koncepcí, která se zakládá na teorii chaosu a teorii sítí, kdy se lidské vědění neustále mění a práce s ním se zakládá na vytváření a hledání spojení mezi jeho částmi. Hierarchické budování znalostí je omezeno právě na úkor propojování znalostí. Autor probírá základní předpoklady teorie a zaměřuje se zejména na srovnání s behaviorismem, kognitivismem a konstruktivismem, proti kterým Siemens svou koncepcí vyhraňuje. Dále se zamýšlí nad možnými fenomenologickými a pragmatickými základy

teorie konektivismu. Teorie pracuje s rozvojem technologií a zvažuje umělou inteligenci na úrovni dalšího učícího se objektu.

teorie učení ; behaviorismus ; konstruktivistická pedagogika ; znalost ; schopnost ; technologie ; umělá inteligence ; filozofie výchovy ; psychologie učení ; fenomenologie ; pragmatismus ; kognitivismus ; konstruktivismus ; konektivismus

<http://katalog.npmk.cz/documents/519393>

3.

Dítě s poruchou plynulosti řeči v mateřské škole / Petra Bendová – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 10, č. 9 (květen 2021) (2020/2021), s. 54-59.

Návod, jak pracovat s balbutikem (kockavým dítětem) a čeho se vyvarovat v mateřské škole. Balbuties (kockavost) je komplexní narušení koordinace orgánů participujících na mluvení a má velmi negativní vliv na rozvoj osobnosti dítěte. Autorka článku píše o příčinách a projevech kockavosti a vysvětluje, co je tonická, klonická a tonoklonická forma. Symptomy kockavosti se projevují v řeči dítěte, ale mohou se projevovat i v jeho chování. Článek popisuje pravidla komunikace s kockavými dětmi v prostředí MŠ a uvádí i základní kroky na poli prevence.

předškolní dítě ; předškolní věk ; mateřská škola ; porucha řeči ; kockavost ; handicap ; působení ; chování ; prevence ; terapie ; balbutik

<http://katalog.npmk.cz/documents/518805>

4.

Emoční inteligence v kontextu pohádek / Helena Kumperová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 10, č. 9 (květen 2021) (2020/2021), s. 45-47.

Článek nabízí cestu, jak rozvíjet emoční inteligenci dětí co nejpřirozenější formou a radí, že snadným řešením je číst dětem pohádky. Pohádkovou symboliku si děti umějí vyložit v kontextu života. Vjem či skutečnost vyvolá v emočním myšlení představu nebo vzpomínku, která osloví naše city, což je jádrem emoční inteligence. Pohádky, vyprávění i bajky jsou psány jazykem emocí a vytvářejí v emočním světě hologram vznikající z jedné části až k obrazu celku. Prostřednictvím pohádek dítě získává symbolickou formou návod, jak řešit složité situace. Pohádky vždy ukazují niterný konflikt, morálním zážitkem je vítězství dobra nad zlem. Vzniká povznášející pocit z vítězství, které je odměněno láskou, přízní a bohatstvím.

dítě ; emoce ; citový vývoj ; pohádka ; morálka ; pedopsychologie ; porozumění ; interpersonální vztahy ; řešení problémů ; dobro ; zlo ; dobro a zlo ; vítěz ; emoční inteligence

<http://katalog.npmk.cz/documents/518799>

5.

Fenomén hranic v mezioborovém kontextu = The phenomenon of borders in an interdisciplinary context / Jan D. Bláha, Martin Soukup -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Geografické rozhledy : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 30, č. 1 (2020/2021), s. 4-7.

Autoři článku vymezují pojem hranice jako obecný koncept, který v rámci svého studia využívá celá řada odborných disciplín. Kromě prostorového kontextu je pro geografa klíčové pochopit kontext hranic v návaznosti na další odborné disciplíny. Např. v sociálních a humanitních oborech se při stanovování hranic v území vychází z územní identity lidí, tj. z kolektivního vědomí znaků charakterizujících určitou kulturu na daném území (jazyk, náboženství, etnicita, tradice, architektura aj.). Autoři se zabývají i rolí uměle stanovených hranic (hranice časových pásem, datová hranice).

zeměpis ; koncepce ; mezioborový přístup ; studijní obor ; společenskovední předmět ; identita ; vědomí ; znak ; kultura ; jazyk ; náboženství ; etnická skupina ; tradice ; architektura ; hranice ; charakteristika

<http://katalog.npmk.cz/documents/519222>

6.

Finding balance in pre-primary and primary education / [Hledání rovnováhy v předškolním a základním vzdělávání] / Jana Stará, Radka Wildová – eng

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou teorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 70, č. 4 (2020), s.403-406.

Článek uvádí monotematické anglojazyčné číslo časopisu a seznamuje s obsahem příspěvků, které se věnují předškolnímu a základnímu školnímu vzdělávání jakožto pilířům vzdělávacího systému, jejichž kvalita do značné míry určuje úspěšnost dalšího vzdělávání. Příspěvky reflektují současný stav i zavádění inovací do předškolního a základního školního vzdělávání v souvislosti s potřebami a požadavky učitelů a žáků. Zabývají se i možnostmi podpory učitelů a studentů učitelství.

předškolní výchova ; základní školství ; systém výchovy a vzdělávání ; úspěch ; vzdělávání ; inovace ve vzdělávání ; potřeba ; pedagogická podpora ; žák ; učitel ; student učitelství

<http://katalog.npmk.cz/documents/518690>

7.

Jak vedení výběrových základních škol přiděluje učitele do tříd? = How does the school management assign teachers to classes at selective elementary schools? / Monika Kadrnožková

-- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 70, č. 1 (2020), s. 43-68.

Autorka článku představuje výsledky výzkumu, který se zabýval otázkou přidělování učitelů do tříd v souvislosti se selekcí žáků ve škole. Šetření probíhala ve třech výběrových základních školách (s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů či s rozšířenou výukou jazyků). Jako výzkumná strategie byla určena deskriptivní případová studie a zakotvené teorie. Metodami sběru dat byly zvoleny analýza přidělování učitelů do tříd v příslušných dokumentech (školní vzdělávací programy, rozvrhy, výroční zprávy), hloubkové polostrukturované rozhovory s vedením a učiteli škol a analýza výsledků srovnávacích testů žáků uvnitř škol. Z výsledků je patrné, že do výběrových tříd jsou přidělováni „kvalitnější“ učitelé, anebo je snahou vedení přijímat do školy pouze velmi kvalitní učitele. V každém z případů bylo snahou vedení zajistit ve výběrové třídě s rozšířeným kurikulem a náročnějším obsahem kvalitní výuku s promyšlenými didaktickými metodami.

pedagogický výzkum ; výsledek výzkumu ; selekce ; žák ; rozšířené vyučování ; matematika ; přírodovědný předmět ; jazyky ; základní škola ; případová studie ; teorie ; metoda výzkumu ; sběr dat ; analýza ; učitel ; zpracování informací ; interview ; ředitel školy ; kurikulum ; didaktika ; kvalita vyučování

<http://katalog.npmk.cz/documents/518972>

8.

Kabinet předškolního a prvostupňového / Miroslava Strakatá – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 10, č. 9 (květen 2021) (2020/2021), s. 22-24.

Představen je projekt SYPO (Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů), který vznikl v r. 2018 pod hlavičkou NIDV. Jeho smyslem je nastavit komplexní systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, který by měl významně ovlivnit kvalitu českého školství. Metodické kabinety budou na národní, krajské a oblastní úrovni, a to: Kabinet Český jazyk a literatura, Informatika a ICT, Matematika a její aplikace, Předškolní a prvostupňové vzdělávání a Přírodovědné vzdělávání. Úkolem kabinetů je podpora celoživotního vzdělávání pedagogů a propojení komunikace mezi školami a MŠMT. Blíže popsána je dosavadní činnost Kabinetu předškolního a prvostupňového vzdělávání.

další vzdělávání učitelů ; učitel ; vzdělávání dospělých ; celoživotní vzdělávání ; odborný rozvoj zaměstnanců ; čeština ; informatika ; matematika ; předškolní výchova ; přírodovědný předmět ; Národní institut pro další vzdělávání ; 2018-

<http://katalog.npmk.cz/documents/518785>

9.

Konstruktivistické a kognitivně-komunikační paradigma jako východisko koncepce výuky českého jazyka = A constructivist and cognitive-communicative paradigm as the basis of the conception of Czech language instruction / Stanislav Štěpáník -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou teorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 70, č. 1 (2020), s. 5-28.

Příspěvek je teoretickou studií, jež se zabývá kvalitou výuky českého (mateřského) jazyka ve školách. Popisuje obecná východiska současného stavu, všíká si vztahu oboru (lingvistiky) a školního předmětu. Analyzuje potíže, které dosavadní pojetí výuky češtiny přináší a objasňuje jejich příčiny. Na problém se dívá z pohledu transdisciplinární didaktiky i oborové didaktiky českého jazyka. Jako řešení předkládá koncepci výuky českého jazyka nazvanou komunikační nauka o českém jazyku, vymezuje její zdroje a stanovuje její program.

kvalita vyučování ; teorie učení ; koncepce ; výuka ; poznávací proces ; komunikační schopnost ; čeština ; mateřský jazyk ; lingvistika ; vyučovací předmět ; analýza ; didaktika ; program ; konstruktivismus ; transdisciplinární didaktika ; oborová didaktika

<http://katalog.npmk.cz/documents/518943>

10.

Krátkodobý vplyv didaktickej aplikácii učiva o kvete rastlín na postoje, vedomosti a predstavy žiakov základných škôl = Short-term effect of didactic applications of the flowering of plants to attitudes, knowledge and ideas of pupils in primary schools / Radoslav Kvasničák, Jana Genšiniaková -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: E-pedagogium : nezávislý odborný časopis pro interdisciplinární výzkum v pedagogice, s ohledem na pedagogiku, speciální pedagogiku a didaktiky oborů -- ISSN 1213-7758 -- Roč. [20], č. 1 (2020), s. 45-62.

Ve slovenských učebnicích biologie převažují barevné fotografie nad dříve užívanými barevnými kresbami ve výuce složení květů rostlin. Studie zkoumá vliv média na znalosti žáků základních škol. Kromě výše uvedených fotografií a kreseb jedna ze skupin studovala se skutečnými rostlinami. Výsledky studie jsou prezentovány ve formě grafů a tabulek.

ilustrace ; učebnice ; kresba ; fotografie ; přírodovědný předmět ; přírodopis ; biologie ; botanika ; rostlina ; zahrada

<http://katalog.npmk.cz/documents/519378>

11.

Lesson Study jako metoda profesního rozvoje učitelů = Lesson Study as a method of professional development of teachers / Jan Pulec, Kateřina Kadlecová, Gabriela Zvěřinová, Martin Hanus -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Geografické rozhledy : výuka a popularizace geografie, ekologická výchova -- ISSN 1210-3004 -- Roč. 30, č. 1 (2020/2021), s. 30-33.

Článek seznamuje s metodou Lesson Study založenou na intenzivní, týmové spolupráci učitelů při výuce a reflektuje osobní zkušenost autorů s tímto způsobem profesního rozvoje učitelů. Rozebírá fáze výuky (v popisovaném článku příklad vyučovací hodiny zeměpisu): plánování, realizaci a reflexi. U žáků je pomocí třífázového modelu učení rozvíjeno komplexní myšlení. Hlavním přínosem Lesson Study je konstruktivní zpětná vazba ze strany kolegů.

zeměpis ; vyučovací metoda ; odborný rozvoj zaměstnanců ; učitel ; vyučovací hodina ; výuka ; plánování ve školství ; myšlení ; zpětná vazba ; lesson study

<http://katalog.npmk.cz/documents/519239>

12.

Řemeslo, marginalizovaný potenciál oblasti Umění a kultura v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání / Helena Kafková, Ondřej Suchan -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Výtvarná výchova : časopis pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní - - ISSN 1210-3691 -- Roč. 60, č. 1-2 (2020), s. 8-21.

Autoři článku vymezují pojmy řemeslo a dílo, zabývají se jejich pojetím a vzájemnými souvislostmi. Zaměřují se na chápání „díla“ v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání v oblasti Umění a kultura. Řemeslo považují za specifický druh syntézy vytvářecích a myšlenkových činností, což v různé míře platí pro jeho tvůrce i uživatele. Věnují se vazbám řemesla a kultury, pojetí kultury v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání a dokládají, jaký potenciál má řemeslo pro obor výtvarná výchova.

řemeslo ; dílo ; pojem ; koncepce ; rámcový vzdělávací program ; základní škola ; umění ; kultura ; tvořivost ; myšlení ; tvůrčí činnosti ; tvůrce ; syntéza ; výtvarná výchova

<http://katalog.npmk.cz/documents/519025>

13.

Současná kresba jako inspirace výtvarného pedagoga / Jitka Mikošková, Ondřej Moučka -- cze - - Obsahuje bibliografické odkazy

In: Výtvarná výchova : časopis pro výtvarnou a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní - - ISSN 1210-3691 -- Roč. 60, č. 1-2 (2020), s. 22-35.

Článek představuje výzkumný projekt - zavedení aktivizační metody do výuky didaktiky výtvarné výchovy. Cílem je posílit povědomí studentů o současné kresbě, představit jim široké spektrum výrazových i tematických možností kresby a zvýšit jejich zájem o mezioborové přesahy ve výuce výtvarné výchovy. Náplň jednotlivých praktických zadání vycházela z inspirace tvorbou současných autorů a zohledňovala didaktický potenciál dané kresebné aktivity. Výzkum byl realizován na katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci formou akčního pro-aktivního výzkumu. V článku jsou výsledky výzkumu (hodnocení výuky studenty) analyzovány.

kresba ; výtvarná výchova ; pedagog ; student ; mezioborový přístup ; didaktika ; katedra ; pedagogická fakulta ; aktivizující metoda ; pedagogický výzkum ; výsledek výzkumu ; analýza ; hodnocení výuky ; Univerzita Palackého.

<http://katalog.npmk.cz/documents/519046>

14.

Strach a školní výkon = Fear and school achievement / Isabella Pavelková, Kateřina Kubíková, Aneta Boháčová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 70, č. 2 (2020), s. 139-156.

Ačkoliv je fenoménu „školního strachu“ věnována relativně velká pozornost, existuje mnoho nedořešených otázek, a to nejen z hlediska podob strachu a situací, jež ho vyvolávají, dopadů strachu na výkon, ale i z hlediska možností diagnostiky a strategií, jak se se strachem vyrovnávat. Článek uvádí do problematiky strachu a definuje pojmy strach a úzkost. Věnuje se vztahu mezi žákovským strachem a školním výkonem i osobnosti úzkostného žáka. Analyzovány jsou jednak strukturální přístupy ke strachu a testové úzkosti (komponenty strachu), jednak procesuální přístupy.

školní fobie ; výkonnost ; strach ; úzkost ; pojem ; diagnostika ; osobnost ; žák ; analýza ; testová úzkost

<http://katalog.npmk.cz/documents/518980>

15.

Vnímání času a časová perspektiva u osob s ADHD = Time perception and time perspective in people with ADHD / Lucie Švandová, Radek Ptáček, Martina Vňuková, Hana Ptáčková, Jiří Raboch, Michal Goetz -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Česká a slovenská psychiatrie : časopis České psychiatrické společnosti ČLS JEP a Psychiatrickej spoločnosti SLS -- ISSN 1212-0383 -- Roč. 117, č. 4 (srpen) (2021), s.199-204.

ADHD je v současné době spojována nejen s dětstvím, ale i s dospělostí. Symptomy v dětství a v dospělosti jsou stejné. Výzkumy osob s ADHD přinášejí pozoruhodné rozdíly ve vnímání času. Nyní se o nich začíná mluvit jako o možném základním symptomu ADHD. Existuje jen málo výzkumů o vnímání času u dospělých osob s ADHD. Autoři článku podrobně rozebírají deficit v oblasti vnímání času, rychlost zpracování časových informací a časovou perspektivu, jak ji vnímají lidé s ADHD.

ADHD ; mentálně postižený ; psychický vývoj ; dětství ; dospělost ; vnímání ; vnímání času ; výzkum ; čas

<http://katalog.npmk.cz/documents/519324>